Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогіки
Відділ дидактики

Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання

Збірник матеріалів круглого столу

(14 березня 2019 року)

Київ–2019

УДК 373.5.013:371.321.1/.3

Схвалено до друку на засіданні відділу дидактики
Інституту педагогіки
Національної академії педагогічних наук України
(протокол від 04.04.2019 р. № 4)

Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання : зб. матеріалів круглого столу, м. Київ, 14 берез. 2019 р. / [наук. ред. Г. О. Васьківська]. Київ : Ін-т пед. НАПН України, 2019. 90 с. (Серія: Дидактика: теорія і практика).

Збірник матеріалів круглого столу «Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання» з серії «Дидактика: теорія і практика» призначено для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, а також усіх, хто досліджує проблеми освітньої галузі.

УДК 373.5.013:371.321.1/.3

За достовірність фактів, прізвищ, наведених дат, найменувань, цифрових даних відповідальність несуть автори.

© Автори, 2019.
© Відділ дидактики
Інституту педагогіки
НАПН України, 2019.

З М І С Т

Інформація про роботу круглого столу **5**

Дидактичні умови реалізації технологій профільного навчання. *Васьківська Галина Олексіївна, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук* ……..... **11**

Технології профільного навчання: моніторинг ефективності в умовах гімназії. *Жукова Алла Георгіївна, директор гімназії міжнародних відносин №323 м Києва, кандидат педагогічних наук* **21**

Особливості реалізації технологій профільного навчання за суспільствознавчим спрямуванням. *Савченко Михайло Пилипович, заступник директора з навчально-методичної роботи, вчитель-методист Київської гімназії східних мов №1* **27**

«Нова Українська школа» в гімназії № 323. *Рябець Олена Олексіївна, старший вчитель, заступник директора з навчально-виховної роботи гімназії міжнародних відносин №323 з поглибленим вивченням англійської мови м. Києва* **32**

Технології впровадження курсів за вибором як умова реалізації профільного навчання. *Кизенко Василь Іванович, провідний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук* **45**

Особливості реалізації технологій профільного навчання за філологічним спрямуванням. *Барановська Олена Володимирівна, старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук* **48**

Дидактичні особливості використання мультимедійних технологій в освітньому середовищі. *Чорноус Оксана Володимирівна, старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук* **53**

Педагогічні технології формування ціннісного ставлення мовної особистості до української мови: особистісно-орієнтований підхід. *Масловська Людмила Григорівна, вчитель-методист української мови та літератури Київської гімназії східних мов №1* **58**

Провідні ідеї еколого-економічного спрямування профільного навчання. *Кравчук Ольга Павлівна, старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук* **69**

Технології профільного навчання: соціономічний аспект. *Косянчук Сергій Володимирович, старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук* **74**

Перелік основних наукових праць за тематикою круглого столу **76**

Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання

14 березня 2019 року в рамках X Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» (м. Київ) науковці відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України на чолі із завідувачем Г. О. Васьківською провели круглий стіл «Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання».

Учасники заходу обговорили:

• дидактичні умови реалізації технологій профільного навчання;

• особливості проведення моніторингу ефективності технологій профільного навчання в умовах гімназії;

• специфіку реалізації технологій профільного навчання за суспільствознавчим спрямуванням;

• технології впровадження курсів на вибором як умову реалізації профільного навчання;

• дидактичні аспекти реалізації технологій профільного навчання за філологічним спрямуванням;

• соціономічний аспект технологій профільного навчання.

Особливу увагу доповідачі звернули на:

• організаційно-дидактичні умови реалізації технологій профільного навчання;

• моніторинг умов функціонування освітнього середовища (якість кадрового забезпечення; рівень навчально-методичного, матеріально-технічного забезпечення; рівень науково-методичної роботи; стан запровадження профільного навчання);

• основні наукові підходи до реалізації технологій профільного навчання за суспільствознавчим спрямуванням (аксіологічний, особистісно орієнтований, культурологічний та діяльнісний);

• роль курсів за вибором у змісті профілю навчання;

• реалізацію Концепції «Нова українська школа» у початковій школі;

• основні методологічні вимоги до проектування педагогічних технологій в умовах нової української школи;

• освітній, розвивальний та виховний потенціал мультимедійних технологій.

Круглий стіл не вичерпав своєї проблематики, тому було схвалено пропозицію продовжити обговорення організаційно-дидактичних особливостей реалізації технологій профільного навчання

на базі експериментальних майданчиків відділу дидактики.

Зокрема йшлося про потребу розглянути:

• педагогічну майстерність учителя як засіб забезпечення якості суспільствознавчої освіти старшокласників;

• педагогічні технології розвитку морально-громадянських цінностей особистості учнів старшої школи;

• модель проектної діяльності як засіб розвитку пізнавальних інтересів здобувачів освіти.

14 березня 2019 року

Дидактичні умови реалізації технологій профільного навчання

Круглий стіл
«Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання»

Васьківська Г. О.,
завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН Українц, доктор педагогічних наук

Мистецтво навчання не в умінні повідомляти, а в умінні збуджувати, будити, оживляти

А. Дістерверг

Дидактичні умови
реалізації технологій профільного навчання

Сучасні технології навчання

Дитина –
це сонце, навколо якого
мають обертатися всі засоби навчання.
Учитель повинен створювати
лиш атмосферу,
в якій дитина
має можливість
висловлюватись.

Амонашвілі

Дидактичні умови реалізації технологій профільного навчання

Сучасні технології навчання

Вимоги до вчителя щодо реалізації технології особистісно орієнтованого навчання:

- чітко формулювати пізнавальні завдання, які можуть бути проблемними, спонукати до активності, творчого мислення, пошуку нових знань і нових способів дій;
- зосередити увагу на діяльності найменш успішних учнів;
- не створювати змагань на швидкість виконання завдань;
- навчати учнів здійснювати самоконтроль, самоаналіз і самооцінювання.

Технології інтерактивного навчання

Технології інтерактивного навчання – це така організація процесу навчання, яке відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх його учасників

Дидактичні умови
реалізації технологій профільного навчання

Технології інтерактивного навчання

За допомогою технологій інтерактивного навчання діти вчаться:

- Слухати іншу людину
- Формувати власну думку
- Доводити свою точку зору
- Розвивати навички самостійної роботи
- Аргументувати і дискутувати

Технології інтерактивного навчання

Шляхи реалізації технологій інтерактивного навчання:

Технології інтерактивного навчання

Застосування технологій інтерактивного навчання має багато переваг:

- у роботі задіяні всі учні;

«Зібратися разом – це початок, триматися разом – це прогрес, працювати разом – це успіх».

Генрі Форд

Інформаційно-комунікаційні технології

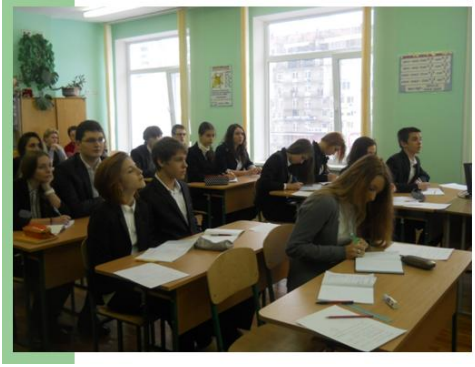

Людина
запам'ятовує
10 % від прочитаного,
20 % від почутого,
30 % від побаченого.
Якщо людина чує і бачить
одночасно рівень
запам'ятовування
підвищується на 50 %.
А якщо чує, бачить і потім
обговорює, то на 70 %.

Дидактичні умови
реалізації технологій профільного навчання

Технологія розвитку критичного мислення

Мета технології:

навчити учня самостійно мислити, осмислювати, визначати головне, структурувати і передавати інформацію, щоб інші дізналися про те, що нового ти відкрив для себе.

Проектна технологія

Мета технології:

стимулювати інтерес учнів до певних проблем, що передбачає володіння певною сумою знань і через проектну діяльність, яка передбачає вирішення цих проблем, вміння практично застосовувати здобуті знання.

Проектна технологія
передбачає тріаду дій учнів
за підтримки
і спрямовувальної функції вчителя:
задум-реалізація-продукт

Дидактичні умови
реалізації технологій профільного навчання

Технологія проблемного навчання

1. Зіткнення з проблемою, створення проблемної ситуації.
2. Збір і аналіз даних. Учні проводять пошук достовірних даних про об'єкти і явища.
3. Висування гіпотез, установлення причиново-наслідкових зв’язків.
4. Перевірка припущень.
5. Побудова учнями пояснення. У процесі обговорення клас виробляє пояснення, що відповідають вихідній ситуації.
6. Аналіз процесу дослідження.

Технологія проблемного навчання

Визначається кілька способів створення проблемних ситуацій:

1) при зіткненні учнів з життєвими явищами фактами, які потребують теоретичного осмислення;

2) при організації практичної роботи учня;

3) при необхідності аналізу життєвих явищ, які приводять до зіткнення їх з попереднім життєвим уявленням про ці явища;

4) реформуванні гіпотез;

5) при проведенні порівняння, зіставленні і протиставленні;

6) при необхідності узагальнення нових фактів;

7) при дослідницьких завданнях

Дидактичні умови
реалізації технологій профільного навчання

Здоров'язбережувальна технологія

Причини погіршення стану здоров'я учнів:

зниження фізичних навантажень і рухової активності дітей;

перевантаження учнів шкільними програмами;

нераціональне харчування;

наявність шкідливих звичок;

нерухоме сидіння під час письма;

сімейні негаразди;

несприятлива екологія.

Здоров'язбережувальна технологія

• побудова уроку з урахуванням працездатності учнів;
• індивідуальний підхід до учнів з урахуванням особистісних можливостей;
• формування зовнішньої і внутрішньої мотивації діяльності учнів;
• сприятливий психологічний клімат, ситуації успіху та емоційні розрядки;
• профілактика стресів: робота в парах, в групах, як на місцях, так і біля дошки, де ведений,
більш «слабкий» учень відчуває підтримку товариша, стимулювання учнів
до використання різних способів вирішення, без боязні помилитися і отримати неправильну відповідь;
• проведення фізкультхвилинок та динамічних пауз на уроках;
• цілеспрямована рефлексія упродовж всього уроку і в його підсумковій частині.

Ігрова технологія

Класифікація дидактичних ігор

1. **За галуззю застосування:** фізичні; інтелектуальні; трудові; соціальні; психологічні.
2. **За характеристикою навчального процесу:** навчальні; тренінгові; контролювальні; узагальнювальні; пізнавальні; творчі; розвивальні.
3. **За ігровою спрямованістю**: предметні; сюжетні; рольові; ділові; імітаційні; драматизаційні.
4. **За предметною галуззю:** математичні; хімічні; біологічні; фізичні; екологічні; музичні; трудові; спортивні.
5. **За ігровим середовищем**: без предметів; з предметами; настільні; кімнатні; вуличні; комп'ютерні; телевізійні; циклічні; із засобами пересування.

Ігрова технологія

Проблеми, що розв'язуються за застосування ігрових технологій:

Здійснюється більш вільний, психологічно розкутий контроль знань.
Зникає хвороблива реакція учнів на невдалі відповіді.
Підхід до учнів у навчанні стає більш толерантним і диференційованим.

Дидактичні умови
реалізації технологій профільного навчання

Технологія комплексно-хвильових уроків

Комплексно-хвильовий урок –

сучасна технологія організації навчання, що передбачає вивчення однієї теми на кількох різних уроках, які в один день проводяться у тому чи іншому класі (паралелі).

Технології профільного навчання: моніторинг ефективності освітнього процесу в умовах гімназії

ЖУКОВА АЛЛА, КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ,
ДИРЕКТОР ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323
М. КИЄВА

ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ: МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ГІМНАЗІЇ
(з виступу на круглому столі)

Стратегія забезпечення якості освіти на сьогодні стала основною освітньої політики багатьох країн світу. І Україна не є винятком у цьому процесі. В умовах модернізації української системи освіти якість стає стрижнем реформ, який визначає пріоритетність і перспективність поставлених завдань та ефективність їх виконання.

У Законі «Про освіту» наголошено, що освіта є державним пріоритетом, який забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства. А державна політика в галузі освіти формується і реалізується на основі наукових досліджень, міжнародних зобов'язань, вітчизняного та іноземного досвіду з урахуванням прогнозів, статистичних даних та індикаторів розвитку з метою задоволення потреб людини та суспільства.

Крім того, у Концепції реалізації державної політики в сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року наголошено на необхідність суттєвого поліпшення якості освіти і підготовки випускників, які будуть успішними на ринку праці, умітимуть навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та матимуть інші уміння й навички.

Отже, перед системою управління закладом освіти виникає необхідність у створенні умов щодо забезпечення якості надання освітніх послуг через: розвиток потенціалу кожного учасника освітнього процесу; вивчення, формування, задоволення освітніх потреб здобувачів освіти, що надає заклад.

Отже, першочерговим завданням постає побудова гнучкої системи надання освітніх послуг та системи відстеження якості їхнього надавання, основою яких має стати **система моніторингу ефективності управління освітнім процесом.**

У наукової літературі моніторинг розглядається **за процесом, за сутністю, за технологічністю.** Наводимо схему моніторингу управління якістю освіти в гімназії. Це: інформаційна система, яка постійно поповнюється завдяки циклічності відстеження та спостереження; сприяє оцінюванню стану освітнього процесу, прийняттю управлінського рішення; надає можливість відстежувати освітній процес відповідно до статуту та державного стандарту, реалізувати, перевіряти та корегувати мету управління; прогнозувати подальший розвиток гімназії з урахуванням потреб всіх учасників освітнього процесу. Важливе значення в діяльності щодо запровадження моніторингу якості освіти мають функції, принципи, підходи, форми, методи, критерії.

Моніторинг ефективності управління освітнім процесом у гімназії
моніторинг
Інформаційна система, яка постійно поповнюється завдяки циклічності (безперервності) відстеження
Оцінювання стану освітнього процесу в гімназії, прийняття оперативного управлінського рішення
Відстеження освітнього процесу в гімназії відповідно до статуту та державного стандарту, реалізація, перевірка та корегування мети управління
Прогнозування подальшого розвитку гімназії з урахуванням потреб всіх учасників процесу

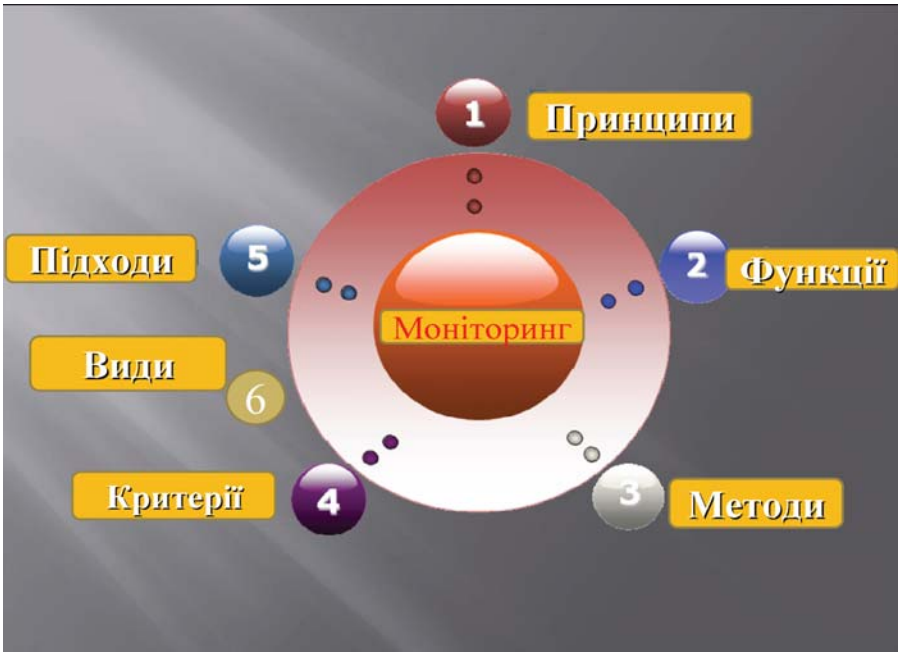
1
Принципи
2
Функції
3
Методи
4
Критерії
5
Підходи
6
Види
Моніторинг

Визначаємо ***форми моніторингу освітнього*** процесу в гімназії.

Організація та проведення моніторингу якості освіти ефективно та результативно, за умов виконання вимог:

– *об'єктивності;*

– *валідності* – повна відповідність контрольних завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість критеріїв виміру і оцінки;

– *надійності* – сталість результатів при повторному контролі іншими особами;

– *врахуванні психолого-педагогічних особливостей досліджуваного об'єкту* - диференційований підхід на основі індивідуальних особливостей;

– *систематичності;*

– *гуманістичної спрямованості* – створення умов доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату.

Нами визначено основні напрями реалізації моніторингу якості освіти в гімназії.

У гімназії розроблена програма моніторингових досліджень, реалізація якої містить аналіз стану та вивчення змін із обов'язковим прогнозуванням на майбутнє, вироблення стратегії й тактики подальшого розвитку гімназії.

Алгоритмічно цей процес наведено на слайді.

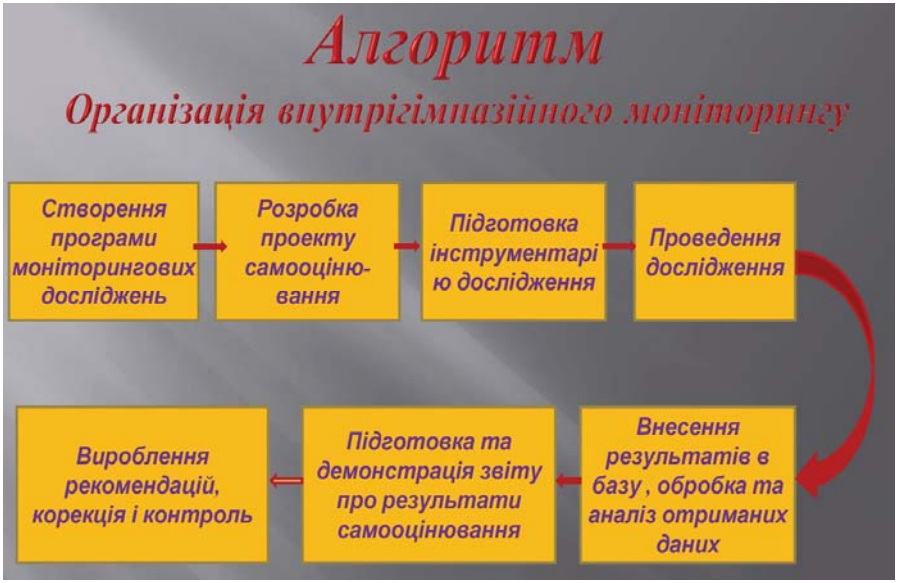

Використовуємо конкретні методи та технології моніторингових досліджень.

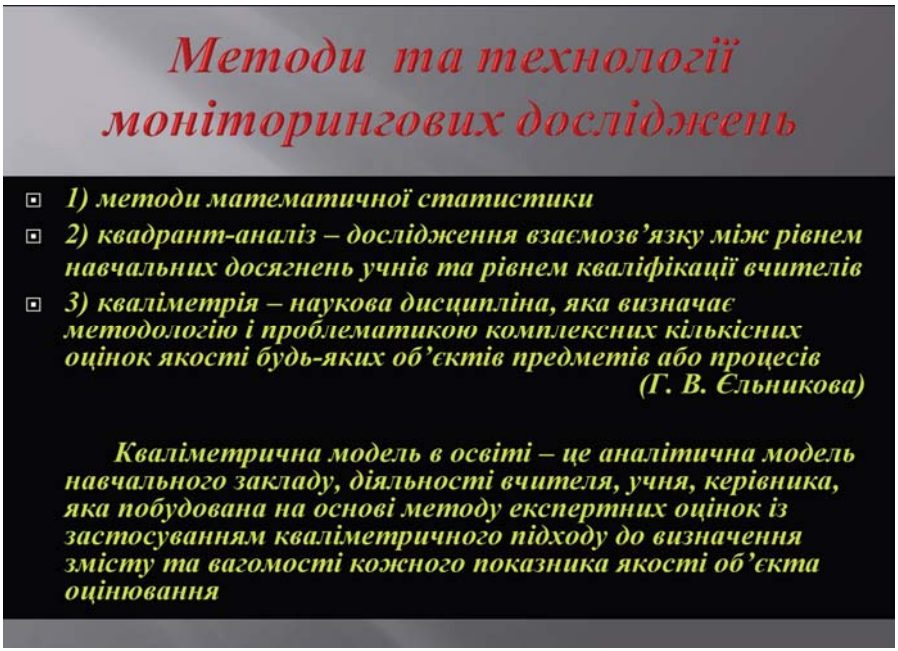

Які ж результати ми чекаємо від моніторингу якості освіти?

***Очікувані результати*:**

• поліпшення якості надання освітніх послуг;
• удосконалення роботи з обдарованою молоддю;
• підняття престижу творчих, компетентних педагогів;
• упровадження освітніх інновацій;
• удосконалення управління гімназією;
• створення позитивного іміджу;
• конкурентоздатність.

Отже, м**оніторинг** – це цілісний управлінський інструментарій за якістю освіти, потужний засіб підвищення рівня інформаційно-кореляційного супроводу будь-якої педагогічної діяльності, інноваційна технологія супроводу освітньої системи на підставі виважених управлінських рішень, нова система й стиль науково-педагогічної управлінської якістю освіти.

Освітній моніторинг спрямований на виявлення та регулювання деструктивних впливів зовнішніх і внутрішніх факторів освітньої системи і націлений на досягнення бажаних результатів її розвитку.

Кінцевою метою розвитку системи моніторингу є доведення її до комплексного рівня, який дозволяє приймати обґрунтовані стратегічні рішення і прогнозувати нові можливості системи освіти в гімназії.

Визначення технологій моніторингових досліджень (квадрант-аналіз, факторно-критеріальна модель) дають змогу об’єктивно оцінити результативність діяльності навчального закладу, його перспективність та розвиток, а в кінцевому результаті сприяють підвищенню якості освіти.

Особливості реалізації технологій профільного навчання за суспільствознавчим спрямуванням

Савченко Михайло Пилипович

Заслужений вчитель України,
вчитель-методист історії, курсу «Людина і світ»,
заступник директора з навчально-методичної роботи,
Київська гімназія східних мов №1

Усебічний розвиток учнів як особистості та найвищої цінності суспільства, їх талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для усебічної самореалізації визначених в українській освіті компетентностей, виховання, критичного мислення відповідальних громадян-патріотів України, підвищення освітнього рівня здобувачів освіти задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору можливий за результативності суспільствознавчої освіти, побудованої на використанні інноваційних освітніх технологій профільного навчання у поєднанні з традиційними, дистанційними.

На етапі становлення Нової української школи в підґрунті різноманітних інноваційних освітніх технологій перебуває ідея створення адаптивних умов для учнів, тобто адаптація до особливостей учня змісту, методів, форм суспільствознавчої освіти та максимальна орієнтація на самостійну особистість здобувачів освіти.

В умовах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Реалізація інноваційної моделі розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів» на базі Київської гімназії східних мов №1 – Асоційованої школи ЮНЕСКО використовуються різні сучасні педагогічні технології профільного навчання педагогічними працівниками гімназії:

– самостійна діяльність учнів (модульне навчання, бально-рейтингова оцінка навчальних досягнень старшокласників);

– дослідницька, творча та проектна діяльність на уроках, у поєднанні з позаурочною діяльністю;

– робота з різними джерелами інформації (дистанційна освіта, розвиток критичного мислення гімназистів, проблемне навчання);

– групова взаємодія школярів (дискусії, дебати тощо);

– соціальне партнерство та співпраця в умовах оновлюваного освітнього середовища в процесі становлення Нової Української школи;

– розвиток толерантності та корпоративності, навичок міжкультурної взаємодії;

– метапізнавальна діяльність учнів (розвиток рефлексії, самоосвітньої діяльності, самоконтролю);

– контекстне навчання, або ситуативні методики (кейс-технологій: аналіз конкретних ситуацій), організація ділових, імітаційних ігор та ін.);

– формування творчої особистості.

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ – один із найважливіших напрямів оновлення вітчизняної загальної середньої освіти.

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ – вид диференційованого навчання старшокласників відповідно до їхніх освітніх потреб, нахилів і здібностей, зумовлених орієнтацією на майбутню професію. Це забезпечується диференціацією змісту і варіативністю організації навчання

(Дидактичні засоби формування навчальних профілів: посібник [за наук. ред. В.І Кизенка]. Київ: Педагогічна думка, 2010, с. 7)

ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ КИЇВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ СХІДНИК МОВ №1:

- *самостійна діяльність учнів (модульне навчання, бально-рейтингова оцінка навчальних досягнень старшокласників);*
- *дослідницька, творча та проектна діяльність;*
- *робота з джерелами інформації (дистанційна освіта, розвиток критичного мислення, проблемне навчання);*
- *групова взаємодія (дискусії, дебатів тощо); партнерство та співпраця в умовах оновлюваного освітнього середовища; розвиток толерантності та корпоративності;*
- *метапізнавальна діяльність учнів (розвиток рефлексії, самоконтролю, самоосвітньої діяльності);*
- *контекстне навчання, або кейс-технології (аналіз конкретних ситуацій, організація ділових (імітаційних) ігор та ін.);*
- *формування творчої особистості*

(за Даутовою О.Б., Криловою О.М., Фіцулою М.М.).

ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ЗА СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИМ СПРЯМУВАННЯМ

(предмети: «Історія України», «Всесвітня історія», «Сходознавство», «Громадянська освіта» (10 клас), курс «Людина і світ» (11 клас))

- **технологія дослідницької діяльності**;
- **технологія творчої діяльності**;
- **технологія проектної діяльності**;
- **технології роботи з різними джерелами інформації** *(розвитку критичного мислення, технології проблемного навчання);*
- **технології організації групової взаємодії;**
- **технології інтерактивного навчання.**

ОСНОВА – НАУКОВІ ПІДХОДИ: аксіологічний, особистісно орієнтований, культурологічний та діяльнісний.

ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: гуманізації, розвитку, прогностичності, єдності.

Використання технологій під час профільного навчання за суспільствознавчим спрямуванням.

Предмети: історія України, всесвітня історія, громадянська освіта (10 клас), курс «Людина і світ» (11 клас) – забезпечують право кожного учня на самостійний вибір рівнів освіти, постійний зворотній зв’язок у системі сучасних педагогічних технологій ґрунтуються на певному дидактичному методі.

Це:

– технологія дослідницької діяльності (особливо, на уроках історії України, всесвітньої історії під час вивчення та критичного аналізу подій, явищ, історичних осіб тощо);

– технологія творчої діяльності (за попередньої постановки чіткого, важливого для учнів результату, який має практичне значення та виражену матеріальну форму: підготовка журналу, газети, хрестоматії документів з історичного краєзнавства, відеофільмів, комп’ютерних програм тощо на уроках історії України, особливо громадянської освіти);

– технологія проектної діяльності (учні здобувають освіту, формують цінності у процесі планування та використання практичних проектів у курсі «Людина і світ», всесвітньої історії, історії України);

– технології роботи з різними джерелами інформації (технології про-

блемного навчання, розвитку критичного мислення, наприклад, при аналізі подій історії України періоду незалежності);

– технології організації групової взаємодії з метою вирішення поставлених завдань;

– технології інтерактивного навчання (дискусійні: групова дискусія аналіз ситуацій морального, відповідального громадянського вибору; розбір конфліктів із практики) «метод кейсів»), «мозковий штурм», презентація, обговорення, дебати);

– ігрові (ділова гра, організаційно-діяльнісна гра, операційна гра; сюжетно-рольова гра тощо); тренінг-методи: раціонально-психологічні тренінги; тренінг ділового спілкування; психологічні ігри);

– індивідуальні методи навчання (використання практичних завдань; тренування).

Інтерактивне навчання – навчання, занурене у спілкування, воно зберігає кінцеву мету й основний зміст суспільствознавчого предмета та видозмінює форми, прийоми проведення уроку.

Творче використання технологій профільного навчання будується на наукових підходах: аксіологічному та діяльнісному.

Дотримуємося принципів педагогічного проектування освітнього простору у Київській гімназії східних мов №1: гуманізації, розвитку, прогностичності, єдності на засадах компетентнісного підходу.

“НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА”

В ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323

Рябець Олена Олексіївна,
старший вчитель, заступник директора з навчально-виховної роботи гімназії міжнародних відносин №323 з поглибленим вивченням англійської мови м. Києва.

Нова українська школа – це назва реформи загальної середньої освіти, яку зараз реалізовує Міністерство освіти і науки спільно з сотнями вчителів і управлінців з освіти по всій Україні.

Головна ідея Нової української школи– компетентнісне навчання.

Компетентність – набута в процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається із знань, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізуватися на практиці.

Ключові компетентності – кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, комплекс певного рівня знань, умінь, навичок, цінностей, які можна застосовувати в широкої сфери діяльності людини. (Державний стандарт початкової загальної освіти).
Це означає, що учні не просто будуть набувати знань, а вчитимуться використовувати їх на практиці й опановуватимуть навички. Для НУШ створено новий Стандарт освіти і нові програми.

Нова українська школа – це назва реформи загальної середньої освіти, яку зараз реалізовує Міністерство освіти і науки спільно з сотнями вчителів і управлінців з освіти по всій Україні

Головна ідея Нової української школи – **компетентнісне навчання.**
Це означає, що учні не просто будуть набувати знань, а вчитимуться використовувати їх на практиці й опановуватимуть навички. Для НУШ створено новий Стандарт освіти і нові програми

Нашим закладом розроблена Освітня програма для 1-х класів на основі Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти створеної під керівництвом академіка О. Я. Савченко. (НУШ 1).

Учителі творчо підійшли до реалізації концепції НУШ та поступово наповнюють методичну скарбничку закладу своїми напрацюваннями.

Урок в школі залишається однією із головних форм навчання, але сучасний урок – це поєднання традиційних методів навчання із комунікативно-інформаційними технологіями.

Так діти вчаться працювати в команді, групі, проводити дослідження й активно використовують інтерактивні дошки.

Уміння **вчитися**– уміти самостійно набувати знання через дослідження. Дитина самостійно шукатиме відповіді на запитання, осмислюватиме вивчене, а вчитель допомагатиме їй у цьому.

Саме тому більше десяти років у нашому закладі працюють над різноманітними проектами:

«Азбука шляхетності»,
«Школа шляхетності»,
«Логіка»,
«Риторика»,
«Екологічна культура гімназиста»,
«Сучасний світ очима першокласника»,
«Я і мій край»,
«Духовний світ природи»,
«Школа юного економіста».

Це міні-проекти, такі як: «Який вигляд має сніжинка», досліди зі снігом, «Годівничка на моєму подвір'ї», так і проекти, над якими працюють упродовж року, наприклад, курс «Пізнай себе».

На заняттях курсу дітям пропонують пізнати себе як особистість, отримати уявлення про свої можливості, здібності, нахили, розвивати вміння толерантно ставитися до ровесниками і усвідомлювати себе як частку навколишнього світу.

Гра в житті першокласника посідає важливе місце.

Через гру (моделювання ситуацій із додаванням руху й творчих завдань) учні зможуть дізнатись набагато більше.

ГРА, ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ

Через гру (моделювання ситуацій із додаванням руху й творчих завдань) учні зможуть дізнатись набагато більше. Використання **наборів LEGO**

У грі першокласники пізнають світ, тому що гра залишається провідним видом діяльності

Наступний вид роботи – це інтегроване навчання (організація процесу пізнання, за якою учні можуть використовувати знання та вміння, отримані в школі, в реальних життєвих ситуаціях), так на уроках фізкультури діти закріплюють матеріал, що вивчили на уроках математики та української мови.

Дуже важливо в дитини сформувати вміння оцінювати, так в 1 класі використовуємо формувальне, вербальне оцінювання. Оцінка – має фіксувати, на якому рівні перебуває дитина, і показувати ціль, до якої вона прямуватиме.

Дійова форма такого оцінювання – портфоліо особистих досягнень – добірка усіх поробок і творів, які діти робили на уроках та в позаурочний час.

Значну увагу вчителі приділяють емоційному інтелекту і вмінню спілкуватись. Під емоційним інтелектом розуміємо осмислення власних емоції та переживань, переживань інших під час комунікативної взаємодії.

Одна із форм такого спілкування – ранкові зустрічі, на яких діти обговорюють свій емоційний стан, власні думки, актуальні питання класного і шкільного життя, говорять на цікаві їм теми.

Також активно використовуємо педагогіку партнерства. *«Якщо вчитель став другом дитини, якщо ця дружба осяяна благородним захопленням, поривом до чогось світлого, розумного, у серці дитини ніколи не з'явиться зло»,* – писав Василь Сухомлинський.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості.

Головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Батьки – активні учасники освітнього процесу:

• Взаємодія з дитиною і учителями;

• Участь у навчально-виховних заходах – квестах, святах, тематичних зустрічах;

• Залучення до експериментальної роботи;

• Співпраця, взаєморозуміння, бажання разом йти до мети.

Комфортне перебування першокласника в гімназії неможливе без створення предметно-розвивального середовища – **ігрової кімнати.**

Яскраве і доцільне оформлення ігрової кімнати сприяє підвищенню інтересу до різних видів діяльності.

Ігрова кімната забезпечена дидактичними і роздатковими матеріалами для розвитку пізнавальних процесів дитини (пам'яті, уваги, мислення, уяви).

Активне використання наборів LEGO на різних уроках дає можливість вчителю через гру подати різний навчальний матеріал.

У грі першокласники пізнають світ, тому що гра залишається провідним видом діяльності.

А навчальний кабінет – це єдина, органічно зв'язана система навчального обладнання, змонтована в окремому приміщенні, оформлена відповідно до вимог НУШ, яка забезпечує високий рівень навчальної діяльності.

Здоров’я наших дітей – це найцінніше що ми маємо і підтримуємо.

Тому систематично проводимо фізкультхвилинки на уроках, рухливі перерви в ігровій кімнаті, з «живою підлогою».

Фізкультурні хвилинки

У гімназії створено умови для забезпечення оптимальної рухової активності, профілактики захворювань наймолодших школярів

Мета – оцінити поступ кожної дитини, а не її відповідність певному еталону.

Нелегко виростити людину з багатим внутрішнім світом, прекрасною душею, значним запасом знань. Але завдяки знанням, досвіду, життєвій мудрості я разом з моїми колегами прагну це зробити.

Ми намагаємось кожному допомогти стати особистістю, людиною, яка вміє приймати рішення і бути відповідальною за них, це – наша праця, це – наше життя!

Технології впровадження курсів за вибором як умова реалізації профільного навчання

Кизенко Василь Іванович,
провідний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

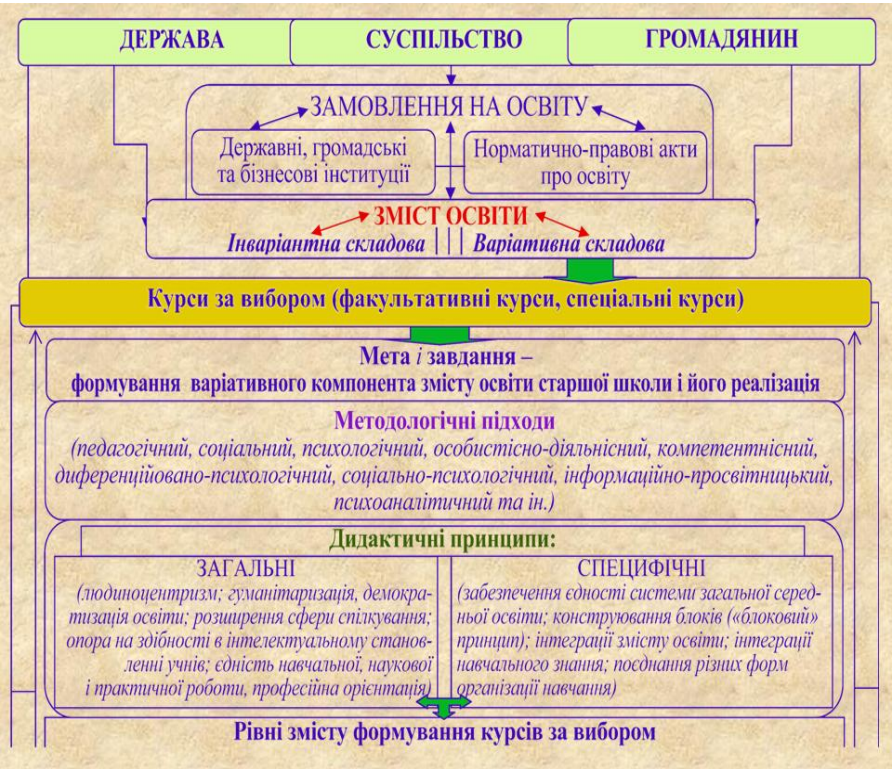

ВАРІАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ ОСВІТИ В ОСНОВНІЙ І СТАРШІЙ ШКОЛІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

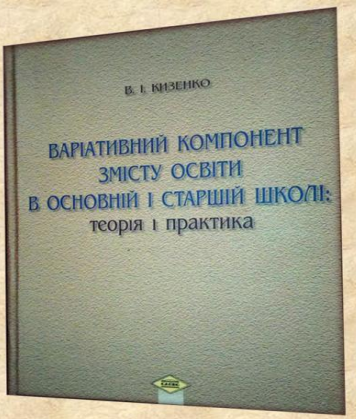

Кизенко В. І. Варіативний компонент змісту освіти в основній і старшій школі: теорія і практика : [монографія] / В. І. Кизенкою. – Київ : Вид. дім «Слово», 2018. – 405 с.: Бібліогр. – С. 311–360 (443 назви); табл., рис.

Практико орієнтований зміст монографії

(технологічні аспекти)

РОЗДІЛ 3. **ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ В УМОВАХ ПРОФІЛІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

3.1. Курси за вибором як основна складова варіативного компонента змісту освіти

3.2. Курси за вибором у змісті профілю навчання

3.3. Факультативні курси у структурі профільного навчання

РОЗДІЛ 4. **ВАРІАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ ОСВІТИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

4.1. Диференціація навчання у сучасній школі як умова ефективної реалізації варіативного освітнього компонента

4.2. Факультативні заняття як форма диференціації навчання в основній і старшій школі

4.3. Розширення сфери міжособистісного спілкування на факультативних заняттях

4.4. Відбір змісту освіти для варіативних навчальних програм, курсів за вибором та підручників основної і старшої школи

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ЗА ФІЛОЛОГІЧНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Барановська Олена Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник Відділу дидактики
Інституту педагогіки НАПН України

Поняття «педагогічні технології навчання» є провідним в умовах розбудови нової української школи, що зумовлює необхідність розроблення наукових тенденцій та підходів, системи закономірностей, базових принципів і обґрунтування особливості їх реалізації в освітньому процесі. У розвинених країнах світу (США, Англії, Франції та ін.) середньостатистичне співвідношення гуманітарного та інших предметів у навчальному плані є таким: гуманітарний цикл – 46 %, інші – 54%. В Україні станом на початок 2000-х років гуманітарно-освітній цикл займав вже 36.6 %, тобто, початок змін у напрямку гуманітаризації навчання був закладений у тогочасних документах про освіту і удосконалюється донині.

ОСНОВНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ:

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЛОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

технології загального спрямування	• *інтегральна освітня технологія* • *технологія особистісно орієнтованого уроку;* • *технології диференційованого навчання;* • *технології індивідуалізації навчання,* • *ІКТ технології та ін.*
технології, спрямовані на формування комунікативної компетентності	• *тренінгові технології;* • *діалогічні технології;* • *технологія «аналіз образу – персонажу епічного твору»;* • *навчання в співробітництві (командна, групова робота) та ін.*
інноваційні технології	• *розвивальне навчання; ігрові технології; технології інтерактивного навчання; технологія проектного навчання; технологія життєвого проекту та життєвого проектування; технологія розвитку критичного мислення; технологія формування та розвитку творчої особистості; вальдорфська педагогіка Рудольфа Штейнера та ін.*

Формування комунікативної та читацької компетентностей	Міжпредметна інтеграція	Гуманізація та гуманітаризація освітнього простору (середовища)	Оновлення бази інноваційних технологій	Оновлення змістового наповнення курсів філологічної спрямованості в умовах профільного навчання
формування комунікативної компетентності	створення системи міждисциплінарних, наскрізних понять, розроблення міжпредметних програм навчання, технологізація змісту навчання	освітнє середовище	створення банку сучасних педагогічних технологій	зміна підходів до змістового наповнення програм і підручників з літератури оптимізація змісту, переструктурування його складових позитивно-діяльнісний підхід
формування читацької компетентності	інтеграція змісту фундаментальних та суспільно-гуманітарних наук, створення інтегро-ваних курсів, підручників (навчальних посібників) створення STEM-орієнтованого освітнього контенту	компетентнісно орієнтоване освітнє середовище	забезпечення можливостей їх реалізації в існуючому освітньому середовищі	диференційований підхід до наповненості програм і підручників з літератури для різних профілів варіативний підхід до змісту навчання гуманітарних предметів у різних регіонах технологізація

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІЛОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІЛОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

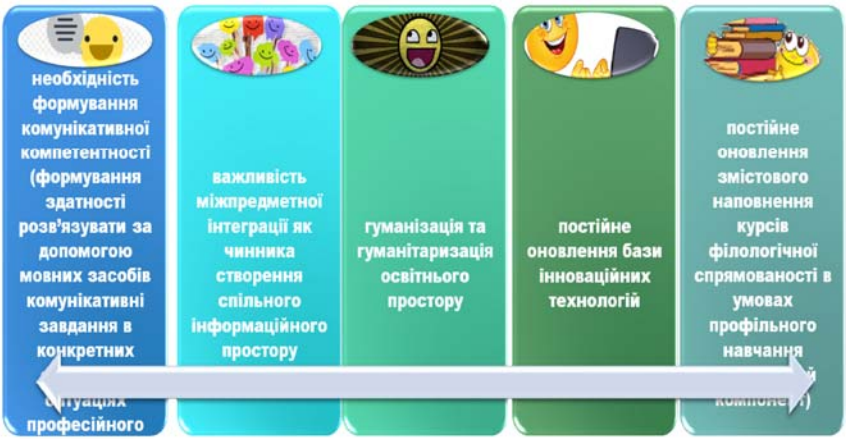

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ЗА ФІЛОЛОГІЧНИМ СПРЯМУВАННЯМ

- *Тенденція гуманітаризації освіти*
- *Тенденція інтеграції навчання*
- *Варіативний підхід до змісту освіти та педагогічних технологій*

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ЗА ФІЛОЛОГІЧНИМ СПРЯМУВАННЯМ

- *Принцип гуманітаризації*
- *Принцип інтеграції*
- *Принцип інноваційності*
- *Принцип фундаменталізації*

ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Чорноус О. В.,
старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук

Значну роль у підвищенні якості освітнього середовища відіграють мультимедійні технології

Мультимедіа – це представлення об'єктів і процесів не традиційним текстовим описом, а з допомогою фото, відео, графіки, анімації, звуку тощо

Одна сторінка тексту містить близько 2 Кбайт інформації. Викладач вимовляє цей текст приблизно протягом 1-2 хвилин. За ту ж хвилину повноекранне відео приносить близько 1,2 Гбайт інформації. Ось чому «краще один раз побачити, ніж сто разів почути».

Використання мультимедійних технологій в освітньому середовищі сприяє виконанню таких дидактичних завдань:

- ✓ засвоїти базові знання з предмета;
- ✓ систематизувати засвоєні знання;
- ✓ сформувати навички самоконтролю;
- ✓ сформувати мотивацію до навчання в цілому і до інформатики зокрема;
- ✓ надати навчально-методичну допомогу учням у самостійній роботі над навчальним матеріалом.

Використання мультимедійних технологій в освітньому середовищі найбільш оптимально і ефективно відповідає триєдиній дидактичній меті уроку:

освітній аспект: сприйняття учнями навчального матеріалу, осмислення зв'язків і відносин в об'єктах вивчення;

розвиваючий аспект: розвиток пізнавального інтересу в учнів, уміння узагальнювати, аналізувати, порівнювати, активізація творчої діяльності учнів;

виховний аспект: виховання наукового світогляду, вміння чітко організувати самостійну і групову роботу, виховання почуття товариства, взаємодопомоги.

Переваги, пов'язані із застосуванням мультимедійних технологій в освітньому середовищі:

✓процес навчання охоплює всіх учнів, їх поведінка при цьому контролюється педагогом і однокласниками

✓гра не викликає стресової реакції

✓у процесі мультимедійного уроку розвиваються елементи творчості і самоаналізу, підвищується мотивація до успішної діяльності

✓ розвивається продуктивна, активно-пошукова діяльність, розвивається мислення

Мультимедійні програмні засоби володіють значними можливостями у відображенні інформації, відрізняються від звичних і чинять безпосередній вплив на мотивацію учнів, швидкість сприйняття матеріалу і, у такий спосіб, на ефективність освітнього процесу в цілому.

При використанні мультимедійних технологій в освітньому середовищі необхідно враховувати такі моменти:

- ✓ психологічні особливості учнів даного класу;
- ✓ цілі та результати навчання;
- ✓ структуру пізнавального простору;
- ✓ розташування учнів;
- ✓ вибір найбільш ефективних елементів комп'ютерних технологій для розв'язання конкретних завдань конкретного уроку

При використанні мультимедійних технологій в освітньому середовищі необхідно враховувати психофізіологічні закономірності сприйняття інформації з екрану комп'ютера, телевізора, проекційного екрану. Робота з візуальною інформацією, яка подається з екрана, має свої особливості, оскільки при тривалій роботі викликає стомлення, зниження гостроти зору. Особливо трудомісткою для людського зору є робота з текстами

При використанні мультимедійних технологій структура уроку принципово не змінюється. У ньому, як і раніше, зберігаються всі основні етапи, змінюються, можливо, тільки їх часові характеристики. Необхідно відзначити, що етап мотивації в даному випадку збільшується і несе пізнавальне навантаження. Це необхідна умова успішності навчання, оскільки без інтересу до поповнення відсутніх знань, без уяви і емоцій неможлива творча діяльність учня.

Педагогічні технології формування ціннісного ставлення мовної особистості до української мови: особистісно орієнтований підхід

Масловська Людмила Григорівна,
учитель-методист української мови та літератури, учитель української мови та літератури Київської гімназії східних мов № 1

Особистісно орієнтований підхід у викладанні - концентрація уваги педагога цілісної особистості людини, турбота про розвиток не тільки його інтелекту, громадянського почуття відповідальності, але й духовної особистості з емоц естетичними, творчими задатками і можливостями розвитку.

Мета особистісно орієнтованої освіти - створення умов для повноцінного ро наступних функцій індивідуума:

•здатність людини до вибором;

•вміння рефлексувати, оцінювати своє життя;

•пошук сенсу життя, творчість;

•формування образу "Я";

•відповідальність (у відповідності з формулюванням "Я відповідаю за все");

•автономність особистості (по мірі розвитку вона дедалі більше звільняється інших факторів).

В особистісно орієнтованій освіті учень - головна дійова особа всього освітн процесу.

Педагог стає не стільки «джерелом інформації» та «контролером», скільки діагностом і помічником у розвитку особистості учня. Організація навчальн процесу передбачає наявність керівництва, формула якого цілком може бути у М. Монтессорі - «допоможи мені зробити це самому».

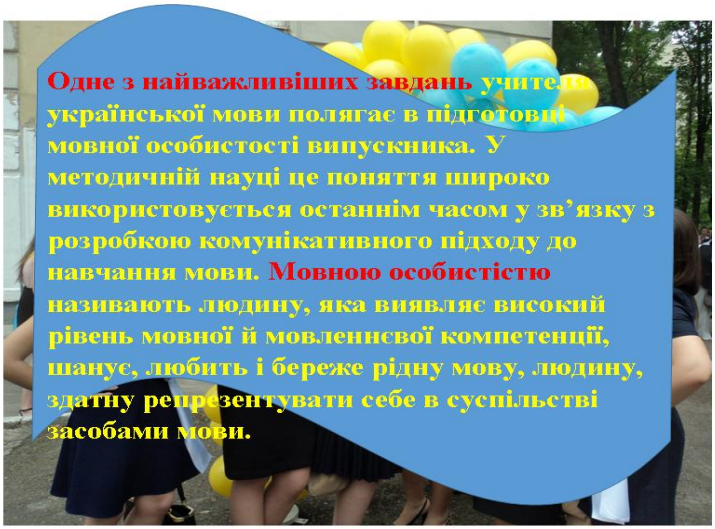

Мовна особистість - 1. тип комуніканта, який характеризується сукупністю здібностей і характеристик, що зумовлюють створення й сприйняття ним мовленнєвих творів (текстів), які різняться за ступенем структурно-мовної складності, глибиною й точністю відображення дійсності;

2. модель представлення особистості, що ґрунтується на аналізі дискурсу носія мови й узагальнено об'єктивує особливості використання ним системних засобів мови як з метою відображення його світобачення, так і для реалізації комунікативних інтенцій;

3.особа, що виявляє себе як така, що добре володіє засобами мовного коду рідної мови в різних типах комунікативних ситуацій.

Педагогічні технології

- технологія традиційного навчання
- технологія проблемного навчання
- ігрові технології ;
- технологія особистісно-зорієнтованого навчання ;
- технологія розвивального навчання;
- технологія колективного способу навчання ;

Інноваційні технології для формування рис конкурентноспроможної особистості

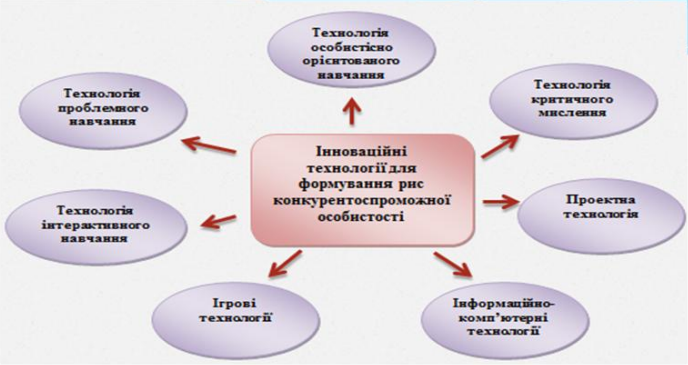

Інноваційні освітні технології

- Нестандартні уроки
- Інтерактивні технології
- Групова навчальна діяльність
- Проектна технологія
- Комп'ютерно-інформаційні технології

“ІННОВАЦІЯ” (від гр. “оновлення”)

- Цілеспрямований процес
- Нововведення, новий підхід до процесу
- Результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних проблем

Кредо інтерактивного навчання

Те, що я чую, я забуваю.

Те, що я бачу й чую, я трохи пам’ятаю.

Те, що я чую, бачу й обговорюю, я починаю розуміти.

Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок.

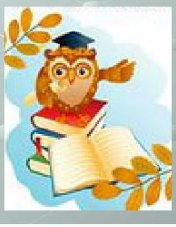

Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром.

Найбільш відомі форми інтерактивних методів

- *«велике коло»,*
- *«акваріум»,*
- *«займи позицію»,*
- *«мозковий штурм»,*
- *«вертушка»,*
- *«дебати»,*
- *«мікрофон»,*
- *«брейн-ринг»,*
- *«аукціон»,*
- *«реклама»,*
- *«конференція»,*
- *«Джиг-соу»,*
- *рольові імітаційні ігри,*
- ***робота в парах та групах** з подальшою презентацією та захистом проектів.*

Класифікація інтерактивних технологій навчання:

- технології кооперативного навчання;
- технології колективно-групового навчання;
- технології ситуативного моделювання;
- технології опрацювання дискусійних питань.

Технології колективного -групового навчання

- "Обговорення проблеми в загальному полі" ;
- "Мікрофон";
- "Незакінчені речення";
- "Мозговий штурм";
- "Навчаючи – учусь";
- "Ажурна пилка."

Технології інтерактивного навчання
Технології кооперативного навчання
Технології колективно-групового навчання
Технології ситуативного моделювання
Дискусійні технології
Робота в парах
Змінні трійки
Два-чотири-всі разом
Карусель
Робота в малих групах
Акваріум
Мікрофон
Мозковий штурм
Навчаючи-вчуся
Ажурна пилка
Незакінчені речення
Дерево рішень
Імітаційні ігри
Рольова гра
Драматизація
Метод "Прес"
Обери позицію
Зміни позицію
Шкала думок
Дебати
Дискусія

Розминка
Мозковий штурм
Асоціа-тивний кущ
Дидак-тичні ігри
Дискусія
Інтерактивні технології
"Інтерв'ю"
Понятійна таблиця
"Мікрофон"
Групова робота

Складові ефективності й успішності уроку

Сенкан (синквейн)— це вірш, що складається з п'яти рядків. Слово "сенкан" походить від французького слова "п'ять" і позначає вірш у п'ять рядків.

Схема сенкану

Перший рядок має містити слово, яке позначає тему (звичайно, це іменник)

Другий рядок – це опис теми, який складається з двох слів (два прикметника)

Третій рядок називає дію, пов'язану з темою, і складається з трьох слів (звичайно це дієслова).

Четвертий рядок є фразою, яка складається з чотирьох слів і висловлює ставлення до теми, почуття з приводу обговорюваного.

П'ятий рядок складається з одного слова — синоніма до першого слова, в ньому висловлюється сутність теми, ніби робиться підсумок.

Зразок

1. Мова.
2. Рідна, єдина.
3. Переливається, служить, дзвенить.
4. Вона – єдина й найцінніша.
5. Доля

Зразок

1. І.Я. Франко.
2. Геніальний, невтомний, талановитий.
3. Бореться, пробуджує, надихає, хвилює.
4. Невтомний титан, український Мойсей.
5. Поет.

Інтерактивне навчання сприяє:
формуванню загальнонавчальних та предметних навичок
виробленню життєвих цінностей
максимальному використанню своїх здібностей
творчому підходу до розв'язання проблеми
створенню атмосфери співробітництва, взаємодії
можливості проявити ініціативу, самостійність
розвитку комунікативних якостей
вмінню аргументувати свою точку зору
формуванню доброзичливого ставлення до інших
опановуванню нового матеріалу за короткий час
формуванню навичок толерантного спілкування
можливості відстоювати та пропонувати свою думку

За допомогою інтерактивних технологій діти вчаться:
Слухати іншу людину
Формувати власну думку
Аргументувати і дискутувати
Доводити свою точку зору
Розвивати навички самостійної роботи

Інтерактивні методи навчання скомпонували низку цікавих, раніше чужих школярам правил.
Наприклад,

- *кож на думка важ лива;*
- *не бійся висловитись;*
- *ми всі - партнери;*
- *обговорюємо сказане, а не людину;*
- *обдумав, сформулював, висловив;*
- *каж и чітко, ясно, красиво;*
- *вислухав, висловився, вислухав;*
- *наводь тільки обґрунтовані докази;*
- *умій погодитись і не погодитись;*
- *важ лива кож на роль.*

Не забуваймо, справжній вчитель повинен працювати на майбутнє, а наше гідне майбутнє – це наші діти!

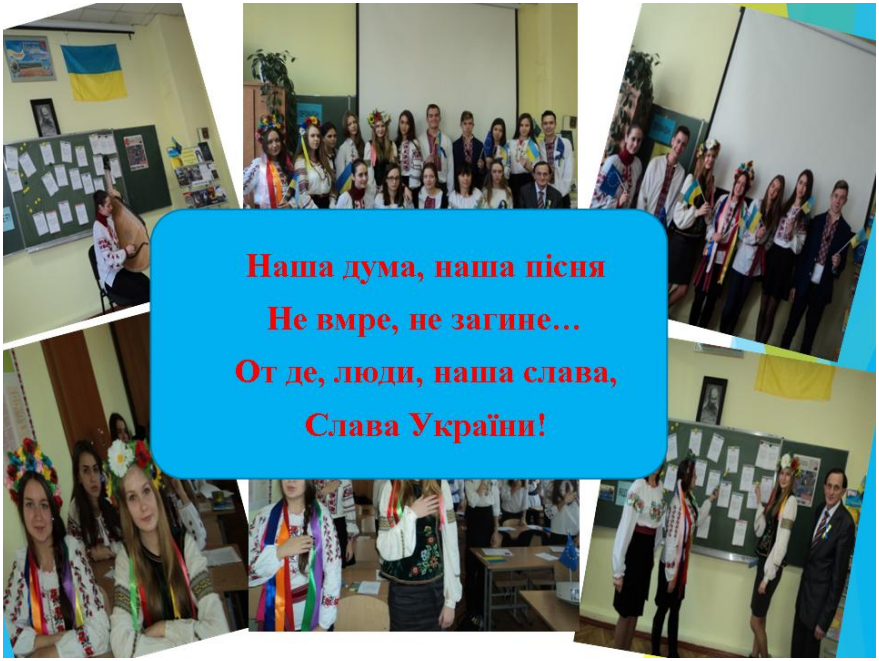
Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине…
От де, люди, наша слава,
Слава України!

Провідні ідеї еколого-економічного спрямування профільного навчання

О. П. Кравчук – кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу дидактики
Інституту педагогіки НАПН України

Київ – 2019 рік

Освітні новації в дидактиці профільного навчання мають *розкривати і створювати дидактичні умови для реалізації задекларованих у Конституції України положень.*

Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.
Конституція України, стаття 16.

Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. «…»
Конституція України, стаття 17.

Інститут педагогіки НАПН України, відділ дидактики

Інваріантна структура результатів профільного навчання

Структура змісту профільного навчання
(загальний підхід)

Структура змісту профільного навчання, що забезпечує реалізацію ідей еколого-економічного спрямування його
(інваріант + варіативний компонент)

Структура результатів профільного навчання за еколого-економічним спрямуванням

О. П. Кравчук, Київ – 2019 рік

Концепція профільного навчання за еколого-економічним спрямуванням (робоче поняття) – науково-педагогічна та суспільна угода всіх учасників освітнього процесу в певному закладу загальної середньої освіти або мережі їх, що містить:

- дидактичні орієнтири моделювання профільного навчання;
- науково-методичний опис дидактичних умов для вивчення учнями власних ресурсів та ресурсів середовища проживання, вироблення власної ефективної стратегії здоров'я зберігаючої / підтримуючої поведінки в екстремальних ситуаціях, забезпечення рефлексії індивідуального стилю діяльності в різних ролях (виконавець – керівник – творець), ознайомлення учнів з інструментами корекції власної поведінки та набування нових здібностей для розкриття власної самості;
- механізми взаємодії фахівців у забезпеченні досягнення суспільно ціннісного освітнього результату, а саме: збереження біорізноманіття нашого спільного середовища існування на основі усвідомлених екологічно ціннісних норм індивідуальної і колективної поведінки та ощадливого природокористування;
- технологічну модель реалізації моделі профільного навчання за еколого-економічним спрямуванням.

Інститут педагогіки НАПН України, відділ дидактики

Оновлення і структурування змісту профільного навчання та планування виховних заходів відбувається на основі системи емпіричних і теоретичних знань, що розкривають глибинну сутність базових суспільних цінностей – людина; суверенітет; територіальна цілісність; екологічна, інформаційна та економічна безпека; здоров'я; добробут.

Створення навчальних курси за вибором на основі інтеграції декількох пізнавальних галузей – філософії, біології, екології, географії, економіки, права та технологій.

Інститут педагогіки НАПН України, відділ дидактики

Важливо забезпечити надавання автономії педагогічним колективам у визначенні власної моделі профільного навчання за еколого-економічним спрямуванням, що сприятиме реалізації методичного потенціалу вчителів, розробленню і вчасному впровадженню ефективних педагогічних технологій у сучасний освітній процес.

О. П. Кравчук, Київ – 2019 рік

Реалізація педагогічних технологій профільного навчання

Профільне навчання за еколого-економічним спрямуванням

Створення дидактичних умов
для вивчення учнями власних ресурсів та ресурсів середовища проживання, вироблення власної ефективної стратегії здоров'я зберігаючої / підтримуючої поведінки в екстремальних ситуаціях, забезпечення рефлексії індивідуального стилю діяльності в різних ролях (виконавець – керівник – творець), ознайомлення учнів з інструментами корекції власної поведінки та набування здібностей для розкриття власної самості.

Інститут педагогіки НАПН України, відділ дидактики

Досягнення успіху в справі розбудови профільного навчання ПОВНІСТЮ залежить від усвідомлення та прийняття вчителями, керівниками і вченими цінностей та ідей дидактичної моделі, що впроваджується.

О. П. Кравчук, Київ – 2019 рік

Технології профільного навчання: соціономічний аспект

Косянчук Сергій Володимирович,
старший науковий співробітник
відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України,
кандидат педагогічних наук

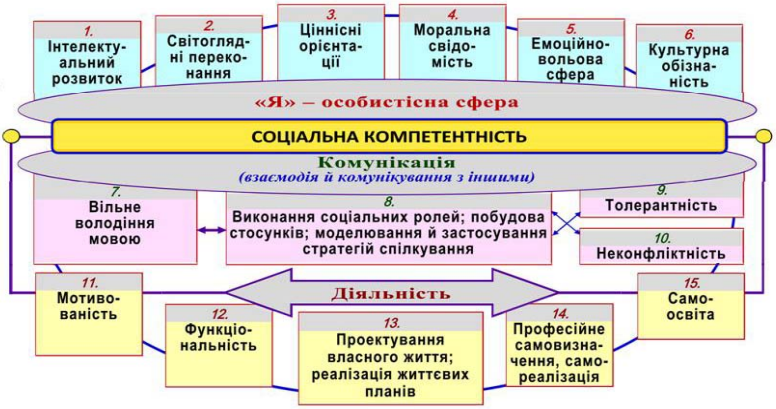

Соціальна компетентність як основа моделі реалізації педагогічних технологій за соціальним спрямуванням

Опис моделі див. у статті:
Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Дидактико-методичні засади сучасного уроку української мови у старшій школі. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.* Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2017. Вип. 1. С. 81–89.

Змістові складові компетентнісної реалізації технологій

Перелік основних наукових праць за тематикою круглого столу

Васьківська Г. Інноваційні технології профільного навчання у контексті євроінтеграції. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації : матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф., м. Київ, 30 трав. 2019 р. Київ–Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2019. С. 55–57.

Васьківська Г. О. Дидактика початкової школи. Навчально-методичний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2019. 240 с.

Васьківська Г. О. Педагогіка з основами інклюзивної освіти: дидактика початкової школи. Електронний сертифікований курс для ОКР «Бакалавр». Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, 2019.

Васьківська Г. Дидактичний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування цифрової грамотності старшокласників. *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи :* зб. тез доповідей учасників всеукр. наук.-практ. семінару, м. Київ, 12 берез. 2019 р. / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2019. С. 15–17.

Васьківська Г. Дидактичні аспекти реалізації рефлексійно-пізнавальної технології в умовах профільного навчання. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи :* матеріали третьої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 16–17 лют. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 160–165.

Васьківська Г. Дидактичні аспекти реалізації сучасних педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи :* матеріали Четвертої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 11–12 жовт. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 40–45.

Васьківська Г. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб реалізації трисуб'єктної взаємодії у старшій школі. *«Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи» :* матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. С. 13–16.

Васьківська Г. О. Психодидактичні детермінанти конструювання сучасного підручника. *Проблеми сучасного підручника:* зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14 трав. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. – С. 20–21.

Васьківська Г. Психодидактичні аспекти ціннісної складової змісту профільного навчання. *Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти :* матеріали Другої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 20–21 квіт. 2018 р. Умань : ВПЦ

«Візаві», 2018. С. 23–29.

Васьківська Г. Теоретико-аналітичний підхід до проблеми реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 5–10.

Васьківська Г. Теоретико-аналітичний підхід до проблеми реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 5–10.

Васьківська Г. О. Ґенеза диференційованого навчання: дидактичний аспект. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології :* зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Київ, 16 трав. 2018 р. Київ : Інститут педагогіки, 2018. С. 16–20.

Васьківська Г. О. Дидактична характеристика профілізації змісту освіти у старшій школі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка :* зб. наук праць. Глухів : РВВ Глухівського НПУ імені О. Довженка, 2018. Вип. 3(38). С. 176–183.

Васьківська Г. О. Дидактичний потенціал реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 83–84.

Васьківська Г. О. Дидактичні аспекти соціалізації старшокласників в умовах профільного навчання. *Вісник Луганського національного університету*. Луганськ : ЛНУ, 2018. № 8 (322). Ч. 2. С. 5–11.

Васьківська Г. О. Дидактичні чинники формування літературної компетентності старшокласників у процесі реалізації інформаційно-комунікаційних технологій. *Балканско научно обозрение.* 2018. № 1. С. 30–35.

Васьківська Г. О. Інтеграція знань як необхідна детермінанта розвитку ціннісних орієнтацій старшокласників. *Нова українська школа: теорія і практика інтегрованого підходу :* матеріали Міжнародної наук. конф., м. Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 105–108.

Васьківська Г. О. Конструювання змісту профільного навчання як дидактична проблема. *Nowoczesna nauka: teoria i praktyka :* Mater. II Międz. Konf. Nauk.-Prakt. Katowice : Nowa nauka, 2018. S. 178–181.

Васьківська Г. О. Реалізація педагогічних технологій в умовах профільного навчання: діяльнісний підхід. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 15–22.

Васьковская Г. А. Особенности реализации педагогических технологий профильного обучения. *Балканско научно обозрение.* 2018. № 1. С. 76–79.

Васьковская Г. А. Мифы в культурном наследии и их роль в формировании мировоззрения учеников. *Сакральная география и культура в призме духовного обновления: опыт и практика :* материалы Международной науч.-практ. конф., г. Алматы, 26–27 апр. 2018 г. Алмати : Изд-во «Ұлағат», 2018. С. 122–124.

Васьковская Г. А. Феномен междисциплинарности vs детериорация системы подготовки будущих учителей. *Хуманитарни балкански изследвания.* Пловдив : «Fast Print Books», 2019. Т. 3. №1(3). С. 33–36.

Ахмад О. Проектування змісту навчальних підручників арабської мови у контексті розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів гімназії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 61–66.

Барановська О. В. Досвід та перспективи реалізації педагогічних технологій профільного навчання за гуманітарним спрямуванням. Osiągnięcia naukowe i perspektywy : Mater. I Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M.Andrzejewskiego. Wrocław : Nowa nauka, 2019. С. 16-17.

Барановська О. В. Сучасні тенденції та принципи реалізації педагогічних технологій профільного навчання за філологічним спрямуванням. Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць / [голов. ред. Лабунець В. М.]. Кам'янець-Подільський, 2019. Вип. 26 (1-2019). Ч. 2. С. 299–304.

Барановська О. Педагогічні технології профільного навчання за філологічним спрямуванням: проблеми, перспективи. Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Інтердисциплінарні виміри» (м. Конін – м. Ужгород – м. Херсон – м. Кривий Ріг, 26 квіт. 2019 р.) / [ред.-упор.: Я. Ґжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг: Посвіт, 2019. С. 40–42.

Барановська О. Особливості реалізації педагогічних технологій філологічного спрямування в умовах профільного навчання. *Аксіологічні аспекти в розвитку науки та освіти :* V-а Міжнародна наук.-практ. конф., м. Конін – м. Ужгород – м. Херсон – м. Кривий Ріг, 30 лист. 2018 р. Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг : Посвіт, 2018. С. 62–63.

Барановська О. Педагогічні технології профільного навчання за філологічним спрямуванням: принципи реалізації. *«Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи» :* матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. С. 50–52.

Барановська О. Сутність, структура та особливості реалізації педагогічних технологій філологічного спрямування в умовах профільного навчання. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 16–24.

Барановська О. Сутність, структура та особливості реалізації педагогічних технологій філологічного спрямування в умовах профільного навчання. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 16–24.

Барановська О. Теоретичні передумови проектування педагогічних технологій в умовах профільного навчання за філологічним спрямуванням. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 24 (1-2018). Ч. 2. С. 276–280.

Барановська О. В. Педагогічні технології профільного навчання: варіативність та особливості в умовах нової української школи. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 67–75.

Барановська О. В. Педагогічні технології філологічного спрямування: сутність та особливості реалізації в умовах профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 85.

Барановська О. В. Розвивальний потенціал сучасних підручників гуманітарного профілю: основні тенденції та напрямки. *Проблеми сучасного підручника:* зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14 трав. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. С. 10–12.

Барановська О. В. Розвиток інтегрованого навчання: передумови та реалізація в новій українській школі. *Нова українська школа: теорія і практика реалізації інтегрованого підходу :* матеріали Міжнародної наук. конф., м. Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 260–262.

Барановська О. В. Теоретичні передумови застосування педагогічних технологій філологічного спрямування (історичний аспект). *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи :* матеріали Третьої міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 16–17 лют. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 156–159.

Барановська О. В. Шкільний підручник в умовах нового освітнього середовища. *Проблеми сучасного підручника :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. Вип. 21. С. 20–29.

Барановська О. В., Косянчук С. В., Трубачева С. Е., Чорноус О. В. Дидактичний контекст та особливості реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Polish Science Journal.* 2018. Issue 3. P. 62–72.

Барановська О. В., Паламарчук В. Ф. Педагогічні технології навчання в умовах нової української школи: вектор розвитку. *Український педагогічний журнал.* 2018. № 3. С. 60–66.

Виклюк С. Розвиток особистості здобувачів початкової освіти як носіїв культурно-мовних цінностей засобами української мови. *Дидактика:*

теорія і практика : зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 66–71.

Дидактика: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. 180 с.

Довгань В. Формування громадянських компетентностей на уроках історії як один із змістових аспектів особистості XXI століття. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 71–75.

Жукова А. Критерії та показники оцінювання якості професійної компетентності вчителя гімназії на засадах інноваційних технологій. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 30–40.

Жукова А. Моніторинг професійної компетентності вчителя гімназії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 24–30.

Карпенко З. Мотиваційний розвиток мовних компетентностей здобувачів освіти у процесі вивчення японської мови та культури Японії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 75–79.

Кизенко В. І. Вітчизняний і зарубіжний досвід реалізації варіативного компонента змісту освіти. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство» :* матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 17 трав. 2019 р. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. С. 77–82.

Кизенко В. І. Феномен соціальної сфери як детермінанта процесу формування і реалізації змісту курсів за вибором для учнів старшої школи. Молодь і ринок. 2019. №7 (174). С. 56-61. (DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.176054).

Кизенко В. Абриси вітчизняного і зарубіжного досвіду реалізації варіативного компонента змісту освіти. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації : матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф., м. Київ, 30 трав. 2019 р. Київ–Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2019. С. 117–118.

Кизенко В. Дидактичні детермінанти конструювання курсів за вибором для профільного навчання: проблема реалізації змістового наповнення. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 40–45.

Кизенко В. Дидактичні детермінанти конструювання курсів за вибором для профільного навчання: проблема реалізації змістового наповнення. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 40–45.

Кизенко В. Дидактичні особливості і соціалізаційний потенціал техно-

логій інтерактивного навчання. *«Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи» :* матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. С. 80–83.

Кизенко В. Знакова роль С. У. Гончаренка в розвитку української педагогіки: слово про Вченого. *Лицар педагогічної науки :* наук.-попул. вид. до 90-річчя від дня народження акад. Семена Устимовича Гончаренка. Київ : ТОВ «ДКС-Центр», 2018. С. 148–150.

Кизенко В. Постнекласична раціональність – новітня методологічна проблема профорієнтаційної діяльності профільної школи. *Біологія і хімія в рідній школі.* 2018. № 4. С. 37–43.

Кизенко В. Проблеми модернізації змісту варіативного освітнього компонента в умовах профільного навчання і розвиток дидактичних технологій його реалізації. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи :* IV-а Міжнародна наук.-практ. конф., м. Конін (Польща) – м. Ужгород – м. Дрогобич, 15 черв. 2018 р. Конін (Польща) – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2018. С. 169–171.

Кизенко В. І. *Варіативний компонент змісту освіти в основній і старшій школі: теорія і практика :* [монографія]. Київ : Вид. дім «Слово», 2018. 405 с.

Кизенко В. І. Диференціація навчання у сучасній школі як умова ефективної реалізації варіативного освітнього компонента. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології :* зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Київ, 16 трав. 2018 р. Київ : Інститут педагогіки, 2018. С. 155–159.

Кизенко В. І. Інтеграція навчального знання – науково-методична проблема і чинник модернізації змісту курсів за вибором. *Нова Українська школа: теорія і практика інтегрованого підходу :* матеріали Міжнародної наук. конф., м. Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 120–123.

Кизенко В. І. Осучаснення змісту варіативного освітнього компонента як чинник модернізації дидактичних технологій профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 86.

Кизенко В. І. Реалізація варіативного компонента у змісті навчальних посібників. *Проблеми сучасного підручника:* зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14 трав. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. С. 59–60.

Кизенко В. І. Формування і реалізація варіативного освітнього компонента: ґенеза проблеми. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 56–67.

Кизенко В., Савченко М. Роль дидактичних технологій у процесі досягнення учнями обов’язкових результатів навчання та формування культу-

рно-мовних і морально-громадянських цінностей. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи :* IV-а Міжнародна наук.-практ. конф., м. Конін (Польща) – м. Ужгород – м. Дрогобич, 15 черв. 2018 р. Конін (Польща) – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2018. С. 171–173.

Косянчук С. Інваріантні чинники модернізації освіти: соціальне спрямування педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи :* матеріали Третьої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 16–17 лют. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 174–178.

Косянчук С. Інтеграційні процеси у закладах загальної середньої освіти: педагогічне і соціальне партнерство. Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Інтердисциплінарні виміри» (м. Конін – м. Ужгород – м. Херсон – м. Кривий Ріг, 26 квіт. 2019 р.) / [ред.-упор.: Я. Ґжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг: Посвіт, 2019. С. 79–81.

Косянчук С. Модернізація і розвиток педагогічних технологій профільного навчання: чинники, потреби, умови. *Аксіологічні аспекти в розвитку науки та освіти :* V-а Міжнародна наук.-практ. конф., м. Конін – м. Ужгород – м. Херсон – м. Кривий Ріг, 30 лист. 2018 р. Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг : Посвіт, 2018. С. 168–171.

Косянчук С. Соціономічна сутність дидактичних технологій як основа освітньої стратегії і навчання. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи :* IV-а Міжнародна наук.-практ. конф., м. Конін (Польща) – м. Ужгород – м. Дрогобич, 15 черв. 2018 р. Конін (Польща) – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2018. С. 187–190.

Косянчук С. Феноменно радикалізований конструкт як особистісно-соціальна детермінанта реалізації педагогічних технологій. *«Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи» :* матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. С. 83–86.

Косянчук С. В. Дидактика педагогічних технологій: протистояння впливу деструктивних проявів віртуальності. *Nowoczesna nauka: teoria i praktyka :* Mater. II Międz. Konf. Nauk.-Prakt. Katowice : Nowa nauka, 2018. S. 218–222.

Косянчук С. В. Дидактика підручникотворення: соціально спрямовані завдання для учнів старшої школи. *Проблеми сучасного підручника:* зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14 трав. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. – С. 64–65.

Косянчук С. В. Дидактичний потенціал інтеграції у процесі осучаснення освіти. *Нова українська школа: теорія і практика інтегрованого*

підходу : матеріали Міжнародної наук. конф., м. Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 255–259.

Косянчук С. В. Педагогічні технології соціального спрямування: інваріантність і варіативність дидактичних одиниць у процесі реалізації профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 87.

Косянчук С. В. Соціалізація та самовизначення особистості: апґрейдери процесу реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень :* матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф., м. Переяслав-Хмельницький, 21 берез. 2018 р. Київ : Талком, 2018. С. 138–141.

Косянчук С. В. Соціальносутнісні детермінанти розвитку педагогічних технологій профільного навчання: дефініційний аспект. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 84–98.

Косянчук С. В., Бондаренко Н. В. Розвиток життєвих компетентностей старшокласників засобами підручника української мови. *Проблеми сучасного підручника :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. Вип. 21. С. 44–56.

Косянчук С. В., Бондаренко Н. В. Соціальний аспект формування україномовної компетентності старшокласників. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 99–113.

Косянчук С. В., Бондаренко Н. В. Українська мова у фокусі перспектив реформування старшої школи. *Молодь і ринок.* 2018. №4 (159). С. 86–92. doi: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.131492

Косянчук С. , Бондаренко Н. Феномен україномовної компетентності: психодидактика педагогічних технологій у процесі соціалізації і самовизначення особистості. *Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти :* матеріали Другої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 20–21 квіт. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 11–16.

Кравчук О. П. Щодо визначення базової педагогічної технології профільного навчання за еколого-економічним спрямуванням. Osiągnięcia naukowe i perspektywy : Mater. I Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M.Andrzejewskiego. Wrocław : Nowa nauka, 2019. С. 14–15.

Кравчук О. Провідні ідеї еколого-економічного спрямування у процесі реалізації профільного навчання. *«Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи» :* матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і прак-

тика : зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. С. 86–88.

Кравчук О. Реалізація ідеї профільного навчання: особливості організації науково-педагогічного експерименту. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 45–51.

Кравчук О. Реалізація ідеї профільного навчання: особливості організації науково-педагогічного експерименту. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 45–51.

Кравчук О. П. Базовий суспільно-педагогічний інструментарій реалізації профільного навчання за певним змістовим спрямуванням. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 130–138.

Кравчук О. П. Досвід дослідництва учнів як дидактична умова забезпечення наступності в освітньому процесі. *Нова українська школа: теорія і практика реалізації інтегрованого підходу :* матеріали Міжнародної наук. конф., м. Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 98–99.

Кравчук О. П. Тенденції реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 88.

Литвин Н. Розвиток патріотизму та громадянськості як цінностей учнів у позаурочній та позашкільній діяльності. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 79–83.

Луцак О. Розвиток культурно-мовних і морально-громадянських цінностей учнів на уроках української мови: аксіологічні аспекти становлення особистості. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 83–88.

Масловська Л. Мовленнєвий розвиток здобувачів освіти як носіїв культурно-мовних цінностей засобами української мови: результативність інноваційної діяльності. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 88–96.

Новицька Н. Психологічний моніторинг професійної компетентності вчителів у рамках здійснення дослідно-експериментальної роботи в гімназії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 96–103.

Осадченко І. Застосування технології ситуаційного навчання у закладах вищої освіти: психодидактичні аспекти. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Ки-

їв : Педагогічна думка, 2018. С. 11–16.

Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи : матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і практика : спецвипуск зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. 268 с..

Плужник І. Розвиток морально-громадських цінностей здобувачів початкової освіти: теоретичні положення у педагогічній практиці. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 103–107.

Покажчики друкованих праць наукових співробітників відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України за НДР «Формування змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових» (2015–2017) : довідник / [упоряд. С. В. Косянчук] / Відділ дидактики Інституту педагогіки НАПН України. Київ: [б. в.], 2018. 48 с.

Савченко М. Організація досліджень етнонаціональних і культурномовних цінностей народів сходу: наукове товариство гімназистів у контексті дослідно-експериментальної роботи. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 107–121.

Саліх Абд Саліх. Культурно-мовні цінності арабів у контексті розвитку етики мовленнєвої комунікації учнів гімназії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 121–126.

Сегеда Ж. Волонтерство як вияв морально-громадянських цінностей та суспільної активності гімназистів. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 126–131.

Скиба Г. Стан дослідження проблеми формування суб’єкт-суб’єктної взаємодії старшокласників у педагогічній теорії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 56–61.

Сократова Л. Компетентнісний підхід до моделювання дидактичних засобів розвитку культурно-мовних цінностей учнів у процесі навчання китайської мови. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 131–136.

Спіріна Л. Розвиток морально-громадянських цінностей учнів на уроках хімії. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 136–141.

Тельчарова В. Етнонаціональні, культурно-мовні цінності у літературі Сходу як скарби у бібліотечних проектах міжкультурної комунікації. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед.

наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 141–146.

Трубачева С. Педагогічні технології профільного навчання як чинник модернізації освітнього середовища. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи :* матеріали Третьої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 16–17 лют. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 187–190.

Трубачева С. Сучасні тенденції у реалізації педагогічних технологій за природничим спрямуванням у старшій школі. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 51–56.

Трубачева С. Сучасні тенденції у реалізації педагогічних технологій за природничим спрямуванням у старшій школі. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 51–56.

Трубачева С. Е. Дидактичні особливості метапредметних педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 24. Ч. 1. С. 271–277.

Трубачева С. Е. Дидактичні умови формування змісту профільного навчання на основі метапредметного підходу. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2018. Вип. 1 (42). Ч. І-ІІ. С. 251–254.

Трубачева С. Е. Можливості шкільного підручника у реалізації педагогічних технологій в старшій школі. *Проблеми сучасного підручника :* зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2018. Вип. 18. С. 404–411.

Трубачева С. Е. Сучасні тенденції реалізації педагогічних технологій за природничим спрямуванням в умовах профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 89–90.

Трубачева С. Е., Трубачев С. І. Проектування професійно орієнтованих педагогічних технологій за природничим спрямуванням. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка :* зб. наук. праць. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2018. Вип. 3. С. 76–84.

Трубачева С. , Барановська О. Компетентнісно орієнтовані педагогічні технології в структурі шкільного підручника. *Проблеми сучасного підручника :* матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., м. Мінськ, 18–19 трав. 2018 р. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 81–85.

Формування змісту профільного навчання: теоретико-методологічний аспект : кол. монограф. / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, В. І. Кизенко, С. В. Косянчук, О. В. Барановська, С. Е. Трубачева, О. В. Чорноус, О. П. Кравчук, І. І. Доброскок] ; за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2018. 260 с.

Чорноус О. В. Дидактичні особливості мультимедійної складової у педагогічній технології з розвитку критичного мислення старшокласників.

Педагогічна освіта: теорія і практика. Кам'янець-Подільський, 2018. № 24 (1-2018). С. 282–287.

Чорноус О. В. Мультимедійні технології як засіб активізації пізнавальної діяльності в умовах профільного навчання. Osiągnięcia naukowe i perspektywy : Mater. I Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M. Andrzejewskiego. Wrocław : Nowa nauka, 2019. С. 8–10.

Чорноус О. Дидактичні особливості мультимедійної складової технологій профільного навчання. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи :* матеріали Третьої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Умань, 16–17 лют. 2018 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 190–193.

Чорноус О. Дидактичні особливості мультимедійної складової у педагогічній технології з розвитку критичного мислення старшокласників. *Нова українська школа: теорія і практика реалізації інтегрованого підходу :* матеріали Міжнародної наук. конф., м. Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 207–209.

Чорноус О. Мультимедійна складова у педагогічній технології гратренінг. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2018. Вип. 1 (42). Ч. I-II. С. 264–268.

Чорноус О. В. Мультимедійна складова педагогічних технологій профільного навчання як чинник результативності освітнього процесу. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 92.

Чорноус О. В. Мультимедійні технології як складник навчально-методичного комплексу для підвищення мотивації і розвитку пізнавальних здібностей учнів в умовах профільного навчання. *Проблеми сучасного підручника:* зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14 трав. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. – С. 127–128.

Шелестова Л. В. Готовність учителя до розвитку творчих здібностей учнів старших класів в умовах профільної освіти. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2019. № 1(72). С. 10–16. (https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-1(72)-10-16).

Шелестова Л. В. До питання ефективності навчальних видань для закладів дошкільної освіти (на прикладі посібника «Вчимося читати»). Osiągnięcia naukowe i perspektywy : Mater. I Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M.Andrzejewskiego. Wrocław : Nowa nauka, 2019. С. 3–7.

Шелестова Л. В. Можливості сучасної профільної освіти у розвитку творчих здібностей старшокласників. *Університет і школа: перспективи співпраці :* зб. тез Міжнародної науково-практичної конференції, м. Рівне, 11-12 квіт. 2019 р. Рівне : Національний університет водного господарства та природокористування, 2019. С. 37–38.

Шелестова О. В. Педагогічні технології як засіб розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання. *Навчання і виховання об-*

дарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2018. Вип. 1 (20). С. 24–36.

Шелестова Л. Сучасні тенденції реалізації педагогічних технологій розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання. *«Освіта XXI століття: теорія, практика, перспективи» :* матеріали Першої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. / Дидактика: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ : Фенікс, 2019. С. 40–42.

Шелестова Л. В. Діагностика розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання. Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Інтердисциплінарні виміри» (м. Конін – м. Ужгород – м. Херсон – м. Кривий Ріг, 26 квіт. 2019 р.) / [ред.-упор.: Я. Ґжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг: Посвіт, 2019. С. 126–127.

Шелестова Л. В. Педагогічні технології розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік.* Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 91.

Шелестова Л. В. Сучасний підручник як засіб розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання. *Проблеми сучасного підручника:* зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14 трав. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. – С. 131–132.

Шелестова О. В. Дослідження професійної готовності вчителя до творчого розвитку старшокласників в умовах профільного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика :* зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський, 2018. № 25. Ч. 1. С. 204–210.

Шелестова О. В. Дослідження процесу розвитку творчих здібностей старшокласників у практиці профільного навчання. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2018. № 1(20). С. 21–32.

Шелестова О. В. Розвиток творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання: кількісно-якісний аналіз емпіричних даних. *Український педагогічний журнал.* 2018. № 2. С. 99–108.

Шиян Г. Мовленнєвий етикет американців, англійців у контексті розвитку культурно-мовних цінностей учнів на уроках англійської мови. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 146–153.

Янковська М. Активізація пізнавальної діяльності учнів старшої школи засобами інноваційних технологій у процесі навчання фізики. *Дидактика: теорія і практика :* зб. наук. праць / [за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 153–162.

Baranovska O., Trubacheva S., Kosianchuk S. The development of

professionally oriented competences of upper secondary school pupils: curricular aspect. *Curriculumul școlar: provocări și oportunități de dezvoltare :* materialele Conferinţei Ştiinţifice Internaţionale, Chişinău, 7–8 decembrie 2018. Chişinău : Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei, 2018. P. 452–457.

Vaskivska H. O. Psychodidactic determinants of the development of children of preschool age. *Wiadomości Lekarskie.* Warszawa : Wydawnictwo Aluna, 2018. Tom LXXI. Nr 6. S. 838–842.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Серія: Дидактика: теорія і практика

Організаційно-дидактичні особливості реалізації технологій профільного навчання

Збірник матеріалів круглого столу
(м. Київ, 14 берез. 2019 р.)

Верстання – Косянчук С. В.

04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д, кімн. 324,
відділ дидактики Інституту педагогіки НАПН України;
тел.: (044) 481-37-53; 481-37-60;
e-mail: didactics@ukr.net

Підписано до друку 25.04.2019 р.
Формат 60 х 84 $^{1}/_{16}$.
Гарнітура Times New Roman. Папір офс. Друк офс.
Ум. друк. арк. 5,23. Обл.-вид. акр. 5,38.